

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

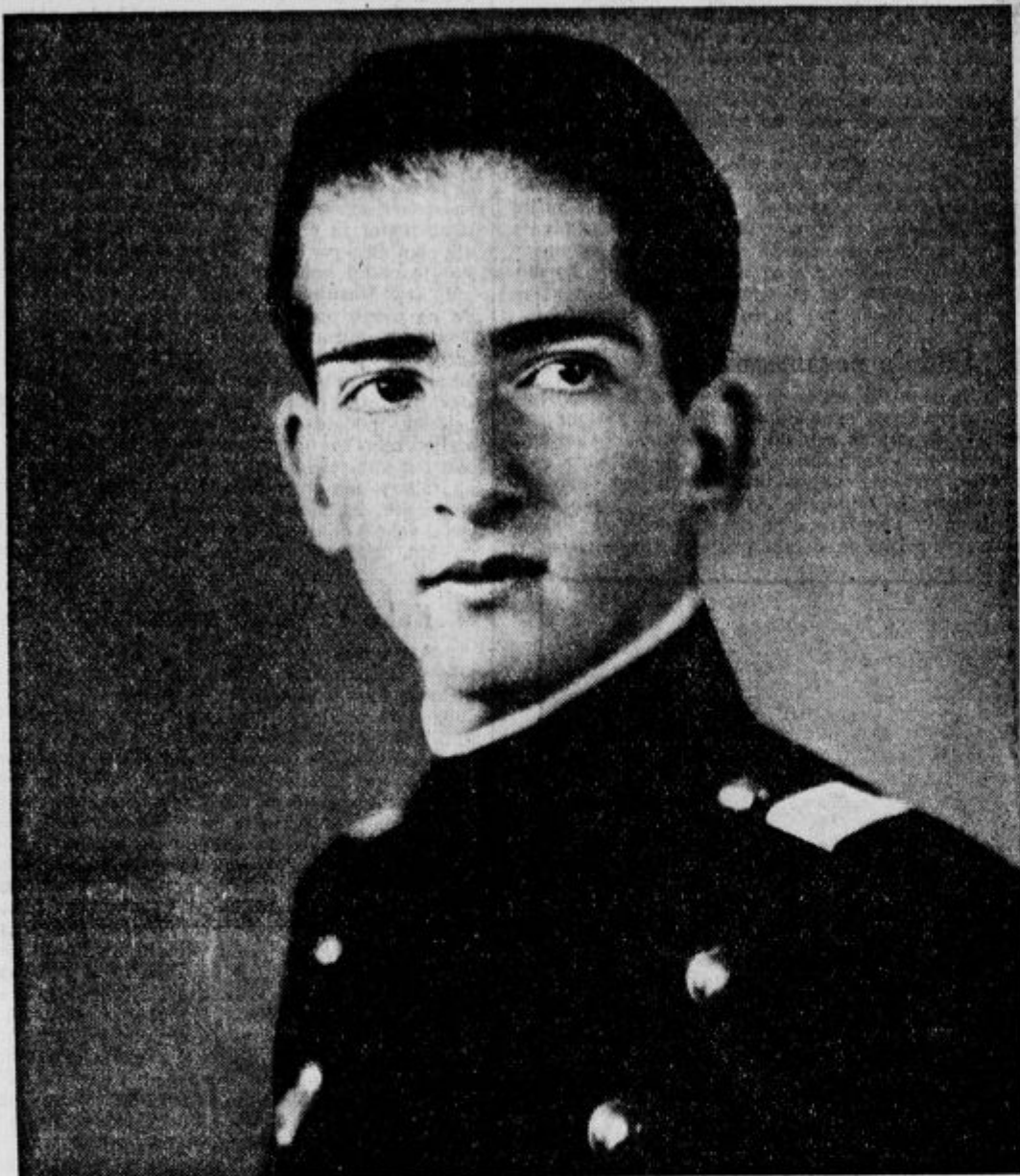
Oglejte si zanimive razstave na ljubljanskem velescimu!

SLOVENE

Uprava: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

KRALJU PETRU II. OB ROJSTNEM DNEVU

Priprava našega kralja na odgovorno vladarsko delo

Danes je naš mladi kralj Peter II. dopolnil 17. leto. Večina mladeničev njegovih let v razdobju svojega življenja ni imela pred seboj tako težkih in odgovornih nalog kakor on, ki se je moral že v rani mladosti začeti pripravljati na to, da bo prevzel odgovorne vladarske posle. Od tedaj, ko se je leta 1934 po smrti svojega očeta kralja vrnil iz Anglije, je zrasla pred njim ogromna naloga, pripraviti se kar najhitreje na vse, kar ga čaka kot vladarja. Kratek čas je zaradi neusmiljene usode ostal našemu mlademu vladarju za to pripravo. Ves dotedanji učni načrt se mu je spremenil, saj bo moral že prihodnje leto, ko bo dopolnil 18 let, obvladati vse razsežne panoge znanja, potrebnega kralju velike države.

Zato je razumljivo, da smo ga vsi vsako leto z ljubeznijo spremljali v njegovih naporih pri ogromnem študiju. Občudovali smo njegovo vztrajnost in pridnost. Svoj gimnazijski študij je začel 7. marca 1935. Prva ura, ki jo je tedaj imel, je bila posvečena materinemu jeziku. In kakor je bil pri prvi uri ves vnet za delo in učenje, tak je ostal ves čas, ko je obdeloval srednješolske snove. Zato tudi občudovanja vredni uspehi niso izostali. V 4 letih in 4 mesecih je naš mladi kralj dokončal vseh 8 razredov gimnazije z odličnim uspehom, kakor je položil zrelostni izpit. Lani je, že v šestnajstem letu dosegel ta veliki mejnik v življenju slehernega izobražujočega se mladeniča kot sad svojega skrbnega dela in žilave pridnosti. Le kratke počitnice so služile telesnemu in duševnemu oddihu, nakar je z isto pridnostjo in vztrajnostjo začel nadaljni študij. Posvetil se je vseučiliškemu študiju in vojaškemu vedam. Posamezni predmeti, ki naj bi jih naš mladi kralj proučil v prvem šolskem letu, so bili zbrani tako, da bi se čim bolj pripravil na vladarski posel in da bi se mu kar najboljši razširila splošna izobrazba in obzorje. V lanskem šolskem letu so bili študijski predmeti razdeljeni v glavnem v tri skupine. V prvi skupini so bili predmeti za splošno vzgojo in izobrazbo, v drugi skupini predmeti iz pravnih in gospodarskih panog, v tretji pa najvažnejše vojaške vede. Razumljivo je, da sporedno s vsem tem velikim duševnim delom, ki se mu je posvetil kralj, ni bilo zanemarjeno te-

lesno zdravje in telesna okrepitev. V študijski program so bile vpletene tudi potrebne telesne vaje.

Celotna duševna in telesna vzgoja našega kralja gre seveda po vestno pripravljenem in točno določenem načrtu, ki jamči, da bo mogel naš kralj pri svojem študiju imeti čim več uspeha. To velja posebno zato, ker vso vzgojo in učenje našega kralja z ljubezni polno skrbjo in vso vestnostjo vodi njegov vzvišeni stric, Nj. Kr. Vis. knez namestnik Pavle. Pa ne samo to, naš kralj svojega strica kneza namestnika ljubi, spoštuje in uboga. Ker je v stalnem in nepretrganem stiku s svojim stricem, se mu nudi nešteto priložnosti, da se okoristi z državnimi izkustvi, ogromnim znanjem, visoko kulturo in umetniškim čutom kneza namestnika. Zato ni nič čudnega, če je v naši kraljevski hiši mladi kralj radost in dika vse kraljevske družine.

Na vseučilišču

Redni vseučiliški puk se je za našega kralja začel lani 30. oktobra in se je zaključil letos 31. maja. Univerzitetne predmete predavajo Nj. Vel. kralju mladi in sposobni vseučiliški profesorji. Prvo mesto med raznimi predmeti zavzemajo seveda pravne in gospodarske panoge. Tako je naš kralj študiral v prvem šolskem letu zasebno pravo, splošno državno pravo, diplomatsko zgodovino in narodno gospodarstvo. Na ta način se je naš kralj seznanil z osnovnimi pravnimi pojmi, z zgodovino nastanka najvažnejših domačih in tujih zakonikov, s pravili, ki veljajo za osnove državljanstva življenja in življenja družin, s predpisi, ki se tičejo lastnine, pogodb in drugega. Iz državnega prava je naš kralj obdelal teorijo o državi kot pravno-politični ustanovi. Tako se je spoznal v glavnem z vsemi osnovami države. Slišal je nauke o narodu, o oblasti in o državnih funkcijah. Prav tako je spoznal najrazličnejše državne oblike. S posebnim zanimanjem je zasledoval diplomatsko zgodovino, ki je hkrati zgodovina zunanje politike držav. Tu je dobil pregled političnih odnosov, ki so vodili v preteklosti sožitje med posameznimi državami. Pri študiju narodnih

gospodarskih vprašanj, pa se je kralju odprlo obsežno polje, ki obravnava osnovna načela smotrene organizacije narodnega gospodarstva in načela, po katerih v današnjem času teče mehanizem gospodarskega življenja. Pri tem seveda niso bile zanemarjene druge najvažnejše vede. Kralj je še naprej spremljal s pridnim učenjem narodno literaturo in jezik, prav tako se je še naprej učil tujih jezikov ter se poglabljal v študij anatomije in fiziologije človeka in najbistvenejših medicinskih ved. Pri študiju domačega jezika je bral in razlagal dela najbolj znanih in najboljših domačih pisateljev in jih analiziral na njihovo estetsko in književno vrednost. Poleg tega se je posvečal še posebej nauku o pravilnosti in čistosti materinega jezika ter se vadil v pravilnem izgovoru in dovršenem pravopisu. Med tujimi jeziki je posvetil največ časa francoskemu in nemškemu jeziku. V obeh primerih se je učil literarne zgodovine in je s čitanjem najslavnejših pisateljev obeh narodov spoznaval bistvene lastnosti prvih in drugih. Prav tako ni zanemarjal vaj v konverzaciji, v prevajanju, čitanju in pisanju v obeh tujih jezikih.

V vojaški suknji

Od začetka oktobra lanskega leta nosi naš kralj vojaško uniformo — uniformo gojenca vojne akademije. Najprej je bil nekaj časa prostak, potem je nosil čin kaplarja, zatem podnarednika, danes pa je naš kralj že narednik. Vojaško uniformo nosi naš kralj zelo rad in često; pa mu tudi dobro pristaja. Z izrecnim veseljem in z veliko ljubeznijo se je posvetil študiju vojnih ved in že sedaj dokazuje, — ne samo uniformo in s tem, da je začel služiti vojaške prav tako kakor vsak drug državljani — da se zaveda, da je kralj vrhovni poveljnik vseh vojnih sil in zaradi tega tudi prvi vojak. V teoretičnem delu vojaških ved se je doslej spoznal z vojnim zemljepisjem in s taktiko in njenimi najbolj značilnimi zgodovinskimi primeri. Temeljito je obdelal obsežno snov utrjevanja, ki je zlasti v današnjem času z razvojem tehnike tako silno napredovala. Seveda pri tem ni zanemaril osnovnih vojaških ved in predpisov, kakor so pravila

službe, uredba o vojni disciplini, vojni kazenski zakon itd. Poleg tega je sodeloval naš mladi kralj tudi pri praktičnih vajah na terenu, večkrat je obiskal vse rodove vojske in pregledal vse vrste edinic. S posebnim zanimanjem je zasledoval oborožitev naše vojske ter se zanimal za različna orožja, s katerimi je naša vojska opremljena. Vse to je še bolj podžgalo njegovo ljubezen do vojske.

Vse te ogromne snovi ni bilo lahko predelati. Njegovi učitelji in profesorji so poskrbeli, da so mu snov prinašali razumljivo, prepričljivo in smoteno. Pouk je bil vedno nazoren, marsikaj v obliki razgovorov in debat, drugič zopet v obliki vaj. Prav tako so bila izkoriščana vsa učna sredstva in učila, tako da je bil pouk čim bolj praktičen in nazoren. Vse to združeno z izredno pridnostjo in vztrajnostjo našega mladega kralja je rodilo tudi lepe uspehe.

S koncem šolskega leta je nastopil Nj. Vel. kralj Peter II. zasluženi počitniški oddih. Največji del počitnic je kralj porabil za svoje priljubljene poletne športe. Ko je prišel na oddih v Slovenijo, je nekaj časa prebil na Brdu, kjer je bil gost svojega strica, Nj. Kr. Vis. kneza namestnika Pavla. Za tem je nekaj tednov taboril s skupino svojih šolskih tovarišev na Mežakliji pod Triglavom. Tako se je v letošnjem poletju odpočel ter telesno in duhovno okreplil za začetek novega in zadnjega šolskega leta. V tem letu bo moral obdelati, zaključni del pravnih nauk in vojaških ved, ki so mu potrebne za prevzem vladarske dolžnosti. Ako upoštevamo veliko pridnost in vztrajnost, ki jo je naš kralj pokazal v doseganju svojemu delu, potem mirno lahko trdimo, da bo ob zaključku svojega študija pokazal iste uspehe kakor doslej. Želimo mu, da bi ob koncu prihodnjega šolskega leta bil popolnoma pripravljen in sposoben, da sprejme vzvišeni in odgovornosti polni posel vladarja in državnika. To želimo od srca mi vsi, ki ljubimo našega mladega kralja in našo veliko in lepo Jugoslavijo.

Dne 8. t. m. se vrši v Kranju II. obrtniška razstava

Nad 40 tombol in 500 drugih dobitkov

Kako je Ljubljana dobila spomenik kralja Aleksandra I.

Pogled na kraljev spomenik s podstavkom

Ko se je 9. oktobra leta 1934. v popoldanskih urah z bliskovito naglico raznesla po vsej državi grenka novica, da je padel v Marseilleu naš kralj Aleksander kot žrtev zločinske roke sredi dela za dobrobit naše države, je sleherni državljan občutil globoko bol in žalost. V vseh krajih so tedaj počastili spomin kralja, ki je padel sredi dela za mirno in srečno življenje vseh državljanov. Ta misel počastitve spomina kralja mučenika je povsod dobila tudi vidne izraze, tako v žalovanju, kakor tudi v žalnih slovesnostih. Kljub temu pa so vsi čutili, da se s tem še niso dovolj oddolžili delu in spominu pokojnega kralja in zato so kaj kmalu v najrazličnejših mestih države začeli delovati odbori za postavitev spomenikov kralju Aleksandru. Tudi v Ljubljani se je osnoval Odbor za postavitev spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zednitelju. Ze 1. decembra je ta odbor izdal proglas slovenskim rojakom. Odbor je imel namen zbirati po vsej Sloveniji prispevke, s katerimi naj bi se v Ljubljani postavil kralju Aleksandru mogočen spomenik, izraz hvalečnosti vseh Slovencev do pokojnega kralja.

Prve priprave

Da bi tedanji odbor imel čim večjo zaslombo v oblasteh in odločujočih činiteljih, so prevzeli pokroviteljstvo nad odborom tedanji minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Franc Novak in tedanji ban dravske banovine dr. Drago Marušić, kakor tudi knezoškof ljubljanski dr. Gregor Rožman, knezoškof mariborski dr. Ivan Jožef Tomazič, tedanji poveljnik dravske divizijske oblasti divizijski general Vladimir Cukavec, tedanji ljubljanski župan dr. Dinko Puc, tedanji mariborski župan dr. Franjo Lipold in pokojna Franja Tavčarjeva, častna dvorna dama. Osnova se je tudi častni odbor, v katerem so bili najvidnejši predstavniki slovenskega političnega življenja, dalje predstavniki slovenskih avtonomnih mest, vseučilišča, sodišča, državnih uradov in raznih kulturnih organizacij.

Glavno delo priprav za spomenik je prevzel ožji odbor, ki je v decembru leta 1934. imel za predsednika Ivana Hribarja, za podpredsednike pa Alfonza Lorgerja, dr. Vladimira Ravniharja in dr. Frana Windischarja; za tajnike: dr. Janka Lokarja in Josipa Pogačnika; za blagajnika inž. Ladislava Beveca; za odbornika inž. Matka Prelovška. Decembra leta 1937. se je ožji odbor preosnoval in je postal predsednik dr. Josip Pipenbacher, podpredsednika pa dr. Janko Zirovnik in dr. Jože Hebein. Tajnik je ostal Josip Pogačnik, blagajnik pa inž. Ladislav Beve, odborniki pa so bili Minka Govekarjeva, dr. Mirko Božič in Josip Rebek. Dobro leto je bil odbornik tudi Franc Stele, namesto katerega je pozneje vstopil inž. arb. Boris Kobe. Člani ožjega odbora so bili tudi člani širšega, oziroma nadzornega odbora, ki je imel še mnogo drugih članov, kateri pa so se med poslovno dobo večkrat menjali. Za izbiro spomenika je bilo osnovalo posebno razsodišče, v katerem so bili inženir Beve Ladislav, dr. Gradnik Alojzij, inž. arb. Hus Herman, prof. Koa Gojmir Anton, skladatelj Lajovic Anton, slikar Maleš Miha, inž. arb. Platner Jože, inž. arb. Rohrmann Stanko, prof. dr. Stele Franc in upravnik Zorman Ivan.

Štiri leta so iskali primeren prostor

Odbor za postavitev spomenika ni imel le naloge zbirati darove, ampak pripraviti tudi vse potrebno za spomenik sam. Tako je bilo treba najprej poiskati primerne mesto za spomenik. Leta

1935. je odbor razpisal prosto konkurenco za najboljši in najprimernejši prostor, kjer naj bi se postavil spomenik. Pri tem natečaju še ni bilo obravnavano vprašanje, kakšen naj bo spomenik sam. Natečaj je uspel tako, da je bil kot najboljšo mesto označen vrt pred univerzo. Kot drugo najboljšo mesto je bil označen spodnji del Kongresnega trga, tretje mesto je dosegel prostor pri vходу v Tivoli, četrto mesto pa trg pred Narodnim domom. Spomeniški odbor se je končno odločil za spodnji del Kongresnega trga, tako da bi spomenik stal nekako pred Filharmonijo in gledal proti nunski cerkvi. Tedaj pa je že pokazal na drugo rešitev prof. Plečnik, ki je opozoril na južni trg in na propileje. Ob tej zamisli je nastala dolgotrajna debata, ki se je vlekla v leto 1938. In ves ta čas se vprašanje postavitve spomenika ni premaknilo naprej. Leta 1938. je razpisal odbor že drugi natečaj, ki je bil bolj internega značaja. Pri tem so nekateri člani združenja arhitektov morali obdelati že določeno nalogo, namreč regulacijo obeh tistih mest, ki ju je odbor smatral za najbolj primerni. Rešiti je bilo treba postavitev ali na Kongresnem trgu odnosno pred univerzo, ali p pri vходу v Tivoli. Pri tem natečaju je odbor najbolj zadovoljil osnutek arb. Husa Hermana, ki je predlagal regulacijo vхода v Tivoli in na tem tako preurejenem prostoru tudi postavitev spomenika.

Natečaj za likovni spomenik

Ko je odbor tako imel končno veljavno izbrano mesto, je razpisal natečaj za likovni spomenik, ki naj bi stal ob vходу v Tivoli. Natečaja za likovni spomenik se je udeležilo veliko število umetnikov in odbor je tudi napravil v Jakopičevem paviljonu posebno razstavo osnutkov za spomenik. Razsodišče je prvo mesto prisodilo osnutku kiparja Tineta Kosa, ki se je udeležil natečaja skupno z inž. arb. Miroslavom Kosom. Drugo mesto pa je dobil osnutek akad. kiparja Lojze Dolinarja. 18. januarja 1939 se je širši odbor odločil za Dolinarjev osnutek in mu tudi oddal naročilo. V februarju je sklenil odbor na pobudo mesta občine ljubljanske napraviti maketo, ki naj bi predstavljala obris celega spomenika v naravni velikosti. Ta maketa je bila potrebna, da bi se moglo točno določiti mesto, kjer naj bi stal spomenik. Maketo je izdelala gledališka

slikarna. Glede na preizkus z maketo je bil spomenik premaknjen iz osi ob Aleksandrovi cesti v os pravoslavne cerkve, tako da bi v novi legi gledal proti jugu.

Končno — Zvezda

Medtem, ko so teklo vse priprave za dokončno izdelavo spomenika, so nastali novi pomisleki glede izbranega mesta. Prva težava je bila v regulaciji prostora, saj leži izbrani prostor med prometno cesto in železnico. Na drugi strani pa je ljubljanska javnost vedno odločneje zahtevala, naj se spomenik postavi v Zvezdi. Občina je sicer pristala na postavitev spomenika ob vходу v Tivoli, vendar je zahtevala možnost, da se kasneje spomenik preštavi, če na svojem mestu ne bi prišel do pravega učinka. Spomeniški odbor je zato občino naprosil, naj sama določi mesto, saj je hotel postaviti spomenik enkrat za vselej. Občina je delno regulirala park Zvezdo, kamor naj bi bil postavljen spomenik, na kar je odbor tudi pristal. To se je zgodilo letos spomladi in je bil Vidovdan že vnaprej določen termin za odkritje spomenika. Ker pa se je zaradi pomanjkanja delovnih moči in zaradi stavke stavbinskega delavstva, kakor tudi povodnji v Srbiji vse delo za spomenik zavleklo, je padla odločitev, naj se spomenik slovesno odkrije 6. septembra. V začetku maja so začeli že v Zvezdi graditi betonski podstavek. V začetku julija so začeli podstavek že oblagati in prav tedaj so tudi vzdali v podstavek v svinco vrezano spominsko listino. V juliju so tudi začeli že z montažo bronastih sestavnih delov in okrog 10. avgusta so bila glavna montažna dela končana. Definitivna ureditev Zvezde bo mogoča šele potem, ko bo spomenik že stal in ko se bo jasno videlo, kaj je še treba preurediti.

Oddaja posameznih del

Spomeniški odbor je posamezna dela, potrebna za izdelavo spomenika, oddal na podlagi razpisa najcenejšim ponudnikom. Za gradbeno dela pri temeljih spomenika in betonskem jedru podstavka je bilo najugodnejši ponudnik podjetje »Slograd« iz Ljubljane, ki je dela tudi opravilo. Dobavo in obdelavo granitnega kamna za podstavek spomenika je dobilo podjetje Ingramsion iz

Belgrada, ki je bilo za okrog 70.000 din cenejše od drugih ponudnikov. Za spomenik je bil izbran bukovski granit, ki ga lomijo v bližini Topole, kjer je dom Karadjordjevičev. Vlivanje v bron je prevzela tiskarna Voždovac (lastnik Jeremič) iz Belgrada. Načrte za podstavek in nadzorstvo nad gradbenimi deli pri podstavku pa je prevzel inž. arb. Herman Hus.

Kakšen je spomenik

Odbor je glede na to, da je bil denar nabran za likovni spomenik, dal prednost učinkovitiplastiki; prav zaradi tega je prišel v izvršitev tudi drugi nagradni načrt. Po mnenju razsodišča naj bi bil podstavek čim bolj enostaven, da bi bil čim večji kontrast med likom in podstavkom, kar bi še bolj povzdignilo učinek lika samega. Pri poskusu z maketo se je izkazalo, da bo primernejši podstavek, ki bo visok le štiri metre. Med raznimi predlogi za reliefe na podstavku je bil končno sprejet predlog, naj ima podstavek le dva reliefa, od katerih je vsak dolg 4,20 m in visok 1,66 m. Eden od teh reliefov nam simbolično kaže vojno, drugi pa mir.

Sprednja stran podstavka pa ima ob zgornjem robu napis »Aleksander I.« iz velikih bronastih in pozlačenih črk. Nekako v sredini sprednje strani podstavka pa je še močna granitna konzola, na katero bodo polagali vence, kasneje pa nanjo najbrž obesili za stalno bronast pozlačen venec. Bronasti spomenik sam kaže kralja Aleksandra na konju. Dolinar ga je zamislil kot kralja, vojaka in borca, ki gre v zmagovalnem pohodu, potem ko mu je dal narod žezlo, znak oblasti. Konj z jezdecem je visok 6,8 m, konj sam pa je dolg od glave do repa 5,75 m, širok pa 1,60 m. Relief, ki simbolično kaže mir, ima tri skupine: srednja kaže zedinjenje jugoslovanskih narodov, leva skupina kaže novo življenje v svobodi, desna pa delo v skupnosti, v želji za boljšo bodočnost. Relief o vojni pa simbolično podaja misel, da teža vojne pada na slehernega in ne samo na poodince. Prikaže strah mater za otroke, očeta s padlim sinom, srednja skupina pa kaže vojaka z mečem, pod katerim je padel nedolžen, pri čemer meč simbolizira tudi križ. Razumljivo je, da sta oba reliefa že glede na svojo snov odgovarjajoče obdelana; relief o miru je miren in ustaljen, relief o vojni pa ves razgiban. Spomenik sam ima 1,20 m debele železobetonske temelje in je prav zanimivo, da ima tudi strelovod. Od bronastega spomenika vodijo skozi betonski podstavek debele bakrene žice pod temelje, kjer so privarjene na velike bakrene plošče, čez katere bo lahko električna energija strele uhajala v zemljo, ne da bi pri tem poškodovala spomenik. Spomenik gleda proti jugu, kar je pri vsaki tako veliki plastiki iz bronu nujno potrebno, da ima tudi primerno svetlobo z leve in desne strani.

Kako so delali spomenik

Akademski kipar Lojze Dolinar je že od natečaja za spomenik kralju Petru I. temeljito študiral podobo konja. Zato je v natečaj za likovni spomenik prišel pripravljen in prav zaradi tega tudi predložil tri različne osnutke. Ko pa je dobil lani naročilo, je najprej izdelal tretjinski model iz mavca, ki je bil visok okrog 2 m. Tega je izdelal še v svojem ateljeju v Belgradu, kamor se je že preselil l. 1932. Za tem je začel izdelovati model v naravni velikosti iz gline. V ta namen je moral najprej zgraditi ogromno leseno barako, pod katero je mogel začeti s pripravi za velikanski model. Baraka sama je bila 42 m dolga, 11 m široka in 11 m visoka. Najprej je zgradil močno leseno ogrodje, ki naj bi nosilo in držalo model iz gline. Gline so nakopali na Viču in je vse skupaj prepeljali 50.000 kg v Belgrad. Ko je bilo leseno nosilno ogrodje končano, je lani v mesecih od aprila do avgusta izdeloval Dolinar glinasti model in ga tudi srečno končal 12. avgusta. Za tem so glinasti model pokrili z mavcem, tako da je bil ves model obdan s trdno skorjo. Ta mavčev oklep so prerežali, tako da so glinasti model lahko odkrili, nakar so izkopali gline. Nastal je votel jezdec s konjem in v velikanski prazni prostor, ki ga je oklepal mavčev odlitek, je šlo kar 15 ljudi. S pomočjo tega mavčevega negativa so nato vili model v gipsu. Razumljivo je, da je bilo treba za ta model iz gipsa zopet napraviti posebno ogrodje, saj je bil mavčev odlitek spomenika votel. Odlitek modela v gipsu je bil izdelan lani konec avgusta. Livarna Voždovac je v začetku septembra mavčev odlitek najprej razrezala na 54 kosov in nato iz teh kosov izdelala potrebne livarske kalupe, v katere so kasneje vili bron. V splošnem imajo bronasti sestavni deli spomenika okrog 1 centimeter debele stene. Livarna je hitela z vlivanjem in je v začetku decembra že imela odlitih vseh 54 sestavnih delov za spomenik. Vsi ti kosi so tehtali skupaj 6000 kg. Bron, ki so ga pri vlivanju porabili, pa je bil vreden 300.000 din. 8. decembra so že prvič sestavili bronast spomenik, nakar so ga v livarni obdelovali še naprej. Precej dela je dala zlasti utrditev nog konja, saj so morale biti v notranjosti armirane z železom in urejene tako, da so jih lahko vezali v betonsko jedro spomenikovega podstavka. Ko je bilo glavno delo v Belgradu opravljeno — nadzoroval ga je seveda ves čas kipar Lojze Dolinar osebno — so razstavljeni spomenik prepeljali v Ljubljano in ga sestavili na podstavku. Spranje med posameznimi sestavnimi deli so delavci v Ljubljani temeljito zatolkli, tako da jih sploh ni videti. Končno so s posebnimi kislaminami bleščete spojne črte med posameznimi deli premazali tako, da je tudi na teh črtah nastala potrebna patina in da je ves spomenik dobil enotno zunanost.

Koliko je veljal spomenik

Odbor za postavitev spomenika je takoj po 1. decembru 1934, ko je izdal proglas slovenskim rojakom, začel nabirati prispevke po vsej Sloveniji. Nabiralna akcija se je vlekla polna tri leta in dosegla doslej prav gotovo največji uspeh. Vsega

Nadaljevanje na strani 3 spodaj

Foto Joško Smuc, Ljubljana

Relief na spomeniku, ki predstavlja mir

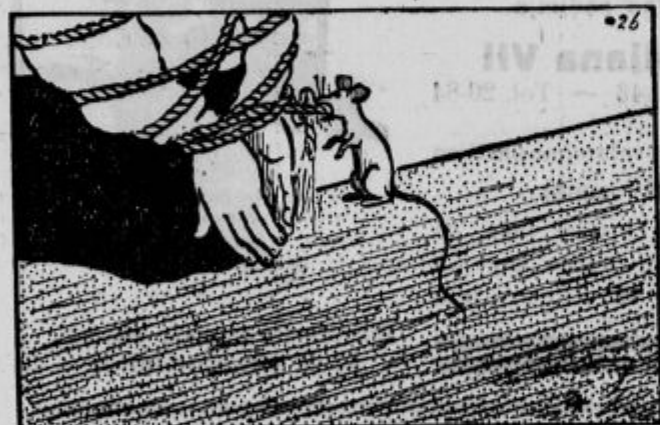

Relief na spomeniku, ki predstavlja vojno

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(25) »Na, lepo reč sem si nakopal na glavo!« je začel Mihec v ječi oštevati samega sebe. »Le kaj naj redaj počnem? Vzeli so mi piščalko, moje največje upanje in moč; roke so mi zvezali, da še v ječi ne morem delati, kar bi hotel.«

(26) Ker se mu je vsako pre-mišljanje zdelo odveč in ker se je v borbi z roparji ter zaradi suro-vega ravnanja zelo utrudil, je kaj kmalu zaspal. Kaj bi se še nadalje ubijal z brezplodnimi načrti! Med spanjem pa je od nekod priskak-ljala miška in Mihcu pregledala vezi, s katerimi je bil zvezan.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINSEK,

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

javlja izid žrebanja z dne 5. septembra
V. razreda, 40. kola.

100.000 din št. 21098
80.000 din št. 3556
60.000 din št. 71425

50.000 din št. 36146,
40.000 din št. 44615,
30.000 din št. 81938,
20.000 din št. 3971, 50564, 86207,
16.000 din št. 28261,
12.000 din št. 7304, 84392,
10.000 din št. 14656, 18501, 53644, 68715, 80275,
81773, 90374.
8.000 din št. 14385, 23447, 24256, 57688, 58109,
59844, 89678, 95291, 97796,
6.000 din št. 1551, 12341, 12820, 15977, 19763,
22952, 31241, 53077, 58798, 58022, 60588, 62397,
65537, 65662, 68399, 74292, 74720, 94668,
5.000 din št. 27181, 33089, 35340, 41385, 53440,
64350, 62117, 65739, 69069, 70711, 72679, 76135,
96917.
4.000 din št. 2069, 6975, 7715, 10149, 12079,
13137, 16720, 17991, 24845, 25510, 31899, 37116,
37257, 44056, 46871, 47934, 52384, 61883, 76787,
76970, 85964, 87909, 89024, 96855, 97976.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko šte-
vilo dobitkov po 1000 din.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično, ev-
pomota ni izključena.

Prilagodnje žrebanja bo v soboto 7. septembra.
Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec
sreče«, naj srečke takoj predložijo v izplačilo.

ŠKODA

nadaljuje nemoteno svoj program

Dobavlja:

Celotne električne centrale in njih
dele — Celotne industrijske naprave
— Posamezne dele in pomožne na-
prave — Železne konstrukcije in
transportne naprave vseh vrst —
Gradbene stroje — Vozila — Obde-
lovalne stroje — Precizno orodje. Lite
in kovane dele v vseh velikostih itd.

Serijski izdelki so v Jugoslaviji vedno v zalogi

**Obiščite nas na ljubljanskem velesejmu v paviljonu 'G'
ali pa na zagrebškem velesejmu v češkem paviljonu**

Generalno zastopstvo
Škodovih zavodov:

JUGOŠKODA a. d.

ZAGREB - BEOGRAD

Prodaja elektromotorjev v Ljubljani: L. PAULIČ
Prodaja avtomobilov v Ljubljani: E. ROSA

Telefon 25-53
Ustanovljeno l. 1879

Ključavničarstvo

Avgust Martinčič

Ljubljana, Cesta 29. oktobra 14
(prej Rimska cesta)

Najstarejše podjetje v Sloveniji za napravo novih
jeklenih valjčnih zastorov in popravo starih
Vse blago, spadajoče k temu, ima stalno v zalogi

Izdeluje sončne plahle, vsakovrstna okrižja od
preproste do najrazkošnejše izvedbe, škarjasta
omrežja, železje za štedilnike, ventilacije vseh
vrst, razno okovje, železna vrata, okna in okrogla
stopnišča, železne in bakrene predpečnike itd.

Za naročila se toplo priporoča

Avtogensko in električno varjenje in rezanje

**Stalna zaloga štedilnikov, izdelanih
priznane vestno in solidno**

STROJI

Mizarske stroje

vseh vrst, priznane prvo-
vrstnih znamk »Teichert«,
»Pesto« itd., kakor tudi
kakovostno strojno orod-
je, skobeljne nože, kro-
že in gaterske liste —
naročite najbolj ugodno
na velesejmu. Specialna
trgovina Dovžan Ivan,
Ljubljana, Francéjskanska
ulica 4. Telefon 45-42.

Kurbelstroj

kupimo »Mela«, Ljublja-
na, Tyrševa 20.

Transformatorje

za električno obločno, toč-
kasto in topo varjenje iz-
deluje Furjan, Crnuče pri
Ljubljani. — Obiskovalci
Ljubljanskega velesejma,
obiščite spetoma tudi mo-
jo delavnico v Crnučah in
prepričajte se o predno-
stih teh aparatov. Avto-
bus vozi iz Ljubljane vsa-
ko četr ob četrt izpred
kavarne Evropa. Vožnja
traja samo četrt ure. (r)

Specijalna delavnica

za
prev-
lanje
in
popra-
vljanje elektromotorjev in
dinam. Kvalitetni elektro-
materijal in elektromo-
torji svetovnoznane firme
»Siemens« vedno na zalogi.

Franjo Perčinč

kencos, elektropodjetje, Ljubljana,
Gospodarska c. 16, telefon 23-71.

Majhno lokomobilo

ali parni kotel s 6—10 m²
ogrevalne površine kupi-
mo. Ponudbe z natančno
označbo dimenzij, KS in
starosti pod »Lokomobila
K-5063« na Interreklam,
Zagreb, Masarykova 28.

Prodaj

dvobitni (Doppelkolben)
Junkersov Dieslov motor
10 KS s 1000 obrati, sko-
raj popolnoma nov. Pov-
praševanja pošljite pod
»Dieslov motor K-5063« -
na Interreklam, Zagreb,
Masarykova 28. (f)

Glasba

Glasovir

prodaj. Zupan, Poljan-
ska c. 15, IX. stopnišče,
II. nadstr. (g)

Gramofonske plošče

In gramofone najceneje
kupite pri Banaji, Ljub-
ljana, Miklošičeva cesta 30

Razno

AURORA

pospešuje

rast las pri plešah
neglede na starost in v
izvirni barvi. Ze prva
uporaba daje imeniten in
presenetljiv dokaz.

Cena din 68.—
Edina prodajalna za
Ljubljano: Cesta 29. okt. 19
Edina prodajalna za
Maribor: Slovenska ul. 16.

Ta stroj za brzo pisanje

je osnoval svetovni glas pisarniških strojev
Mercedes. Do danes je bilo prodanih nad
500.000 teh strojev. — Osobita prednost
stroja Mercedes Ekspres je »regulator za
brzino« ki se prilagodi vsakemu tempu
pisanja, kakor tudi lahka razstavljivost
pri čiščenju i popravljanju. K temu pride
še lahki udarec in bogata oprema.

Izvolite poslati dolnji odrezek.

J. Glad-Mercedes

Zagreb, Nikoličeva 14 / Pošt. predal 49

Želim spoznati brez stroškov in ne da bi bil primoran za nakup,
Mercedes pisarniški stroj — Mercedes mali stroj. — Pošljite mi
ponudbo — Predvedite mi enkrat stroj — Pošljite mi prospekt.

(Neželjeno črtati!)

Ime: _____

Naslov: _____

2 J I b-7

Zastopnik za Slovenijo: Jože Oražem, ml.
Ljubljana-Moste, Petričeva 12.

Kotle za kuhanje sadne marmelade (povi-
del ali pekmez) najnovejše z mešalnikom //
aparate za izdelovanje sadnega soka
»Sladosok« za gospodinjstvo ali obrtno
izdelovanje // brzo parilnike, bakrene ali
pocinkane // pralne kotle // bakrene
kotle za žganjekuho raznih vrst in ve-
likosti // vakuum kotle za vkuhanje
raznih snovi in ekstraktov // specialne

aparate za proizvodnjo destilirane vo-
de // patentne aluminij lonce, s kate-
rimi se kuha na paro, veliki prihranki
na času in kurjavi, ohranitev vseh re-
dinah snovi

Izdeluje tvrdka:

Josip Otorepec

izdelovanje aparatov in kovinastih izdelkov
Ljubljana - Za Gradom 9
Telefon 42-84

Česa še niste videli -
BOHINJA
v jeseni

Krasen je Bohinj v tem letnem času. Edinstvena je lepota, ki jo Vam nudi jezero, obdano od gozdov, ki prelivajo svojo barvo v čarobne jesenske barve. Človek resnično uživa ob lepoti, ki jo nudi ta narava. Lepi in topli jesenski dnevi Vam nudijo možnost daljših izletov v okolico jezera. Izredno topli večeri radi gorske inverzije Vas vabijo na sprehode ob mirnem jezeru. Vsa komur je dana možnost, da si ogleda Bohinj v jesenski lepoti in to radi skrajno nizkih cen. Hotel **sv. Janez**, in novi komfortno urejen hotel **Bellevue** Vam nudita vso udobnost ter prvovrstno hrano po skrajno nizkih cenah. Če hočete resnično užiti mnogo lepote z malimi stroški, obiščite Bohinj v jesenskem času.

Obiščite velesojem!

RAZGLAS.

Nabavka armiranih kablov za beograjsko savsko pristanišče.

V smislu čl. 82-105 Zakona o državnem knjigovodstvu razpisuje Uprava pomorstva in rečnega prometa prvo ponudbeno licitacijo v skrajšanem roku za nabavo

armiranih kablov N. K. V. A. za beograjsko savsko pristanišče.

Licitacija bo v zgradbi prometnega ministrstva, Beograd, soba 510, dne 18. septembra 1940 ob 11. uri.

Kavcija po čl. 88 Zakona o državnem računovodstvu v znesku 5% za domače, 10% za tuje tvrdke od vse ponudene vsote se položi vsaj do 10 ure dopoldne za licitacijo označenega dne pri blagajni te Uprave, soba 534.

Splošni pogoji in spiski kablov se lahko dobe vsak delavnik pri Upravi v odseku za nabavo za din 15.—.

UPRS št. 9671/40. Pisarna Uprave pomorstva in rečnega prometa.

Umrta nam je naša dobra sestra, teta in svakinja, gospa

Amalija Gornj. Punčuh
učiteljica v pokoju

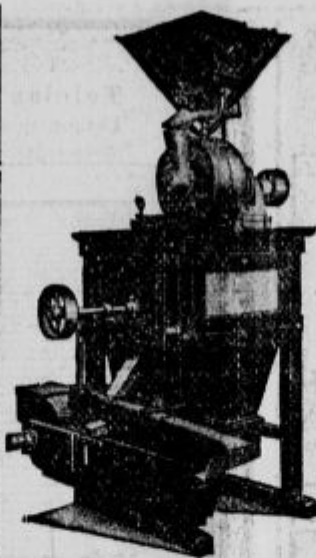
Zemske ostanke pokojnice bomo z avto-furgonom prepeljali v Gorenji Logatec, kjer bo pogreb v soboto, dne 7. septembra ob 4 popoldne izpred župne cerkve na farno pokopališče.

Naj počiva v miru!

Krka, Logatec, Ljubljana, Vinkovci, Beograd, Varšava, dne 5. septembra 1940.

Žalujejo rodbini Punčuh, Winkler.

Pogrebno podjetje Gajšek Ivan, Ljubljana.

Naznanilo.

Ker se izdajajo razni prekupevalci za gen. zast. Jugoslavije, sem prisiljen kupcem JRUS mlino dati vedeti, da se dobijo JRUS mlino 20% ceneje pri meni kakor pri gori navedenih. JRUS mlino meljejo najhitreje in najbolj okusno moko, ki je po zakonu dopuščena. Zato ne odlašajte z nakupom. Pooblaščen gen. zastopnik za celo Jugoslavijo

Štefan Turnšek
Ljubljana
Medvedova št. 14
poštni predal št. 86

BELANTIČ BRUNO

avtomobilarstvo
in sedlarstvo

originalne gabriolet-strehe
vseh tip-avtomobilov.
specijalno izdelovanje

Jernejeva cesta št. 29

Telefon 28-24

Za šolo:

šolske torbice, nahrbtniki, aktovke,
peresnice v veliki izbiri priporočila

IVAN KRAVOS Maribor, Aleksandrova 13

KRETNICO

desno, tipa Xa ali C Vi normalni kolosek, dobro ohranjeno, kupi Zagorska industrija glinenih proizvoda d. d., Zagreb, Martičeva 6.

Pozor!

Vsakovrstne odpadke železja, kovine, cunj, litine, papirja, kupuje in plačuje po najvišjih dnevnih cenah tvrdka Justin Gustinčič, Maribor, Kneza Kolja 14 in podružnica na vogalu Ptujске in Tržaške ceste. Telefon 21-30. — Kupujem tudi gume in steklo!

Umrta nam je naša ljubljena mama, stara mama, prababica in tašča, gospa

Barbara Siard

vdova po pazniku

Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 6. septembra, ob tri četrt na šest popoldne z Zal — kapela sv. Marije — k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 5. septembra 1940.

Žalujejo rodbini: Siard-Valenčič.

Razno

Legitimacijske slike

za dijake izvršuje hitro in poceni — Foto-atelje Mancini, Ljubljana, Tržaška cesta 83.

Važno za vsakega!

Sedanjí težki čas zahtevajo zdrave živce, zato pridite k nam in pijte mleko, jogurt, smetano. Zajtrk, večerja, mlečna hrana. Se priporočila mleka »Drama«, Erjavčeva cesta 2.

100.000 kg KROMPIRJA

lepo, odbrano, suho
blago prejme v prihodnjih dneh tvrdka

Cena din 1'60 za kg

A. VOVK, LJUBLJANA

Resljeva cesta št. 24

Inserirajte v „Slovincu“!

Franc Lončar

strojno podjetje

Ljubljana VII

Celovška c. 43 — Tel. 20-84

Razstavlja na velesojmu paviljon

„E“ zunal

Gaterske in krožne žage, po naročilu tudi tračne žage in druge vrste za obdelavo lesa

Prevzemam montaže lokomobli in polnojarmenikov

Zahvala.

Vsem, prav vsem, ki so ob priliki smrti naše preljubljene, srčno dobre gospe

Eme pl. Fladung

rojene pl. Alpi

z iskrenim sočustvovanjem lajšali našo neizmerno bol, ki so počastili drago nepozabno z krasnimi venci in jo tako številno spremili k večnemu počitku, se iskreno zahvaljujejo

žalujejo sorodniki,

Emil in Herta Schrautzer.

Ljubljana, 5. septembra 1940.

Naznanjamo žalostno vest, da je danes po kratki, mučni bolezni za vedno zatisnil svoje trudne oči naš nepozabni soprog, oče, stari oče, brat, tast, stric in svak, gospod

Jožef Druškovič

bivši trgovec in posestnik

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 6. septembra ob štirih popoldne domače pokopališče.

Kozje, dne 4. septembra 1940.

Žalujejo žena, otroci in sorodstvo.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja ob prerani izgubi našega ljubljenelega soproga, očeta, brata, strica in svaka gospoda

Franca Derende
bivšega trgovca in gostilničarja

se tem potom najiskreneje zahvalujemo. Globoko zahvalo izrekamo preč. duhovščini, posebno pa cenj. gosp. zdravniku dr. Brandstetterju, ki je pokojniku v dolgi, mukopolni bolezni neutrudljivo lajšal bolečine, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev, ter vsem, ki so nepozabnega pokojnika pokropili in spremili na njegovi zadnji poti.

Maša zadušnica se bo brala v cerkvi Marijinega oznanenja v ponedeljek 9. septembra 1940 ob 7 uri.

Ljubljana 4. septembra 1940.

Žaluoja soproga s sinovi in ostalo sorodstvo.

V cvetu mladosti se je za večno združila z Bogom naša nad vse ljubljena, zlata hčerka in sestra

BOŽENKA

kandidatinja filozofije

Materi zemlji jo izročimo v petek, dne 6. septembra 1940, ob 17 na pobreškem mestnem pokopališču.

Maša zadušnica bo v soboto, dne 7. septembra ob sedmih v Stolnici.

Globoko žalujejo:

Dr. Karel Škapin, Malči, starši; Sonja, Boris in Vasko, sestra in brata; dr. Vinko Pavič, zaročenec; rodbine: Vokačeva, dr. Kamušičeva in Ogrinčeva.

